

Till:
Länsstyrelsen i Västra Götaland
Naturvårdsenheten
403 40 Göteborg.

Alingsås Naturskyddsförening vill med anledning av det sökta tillståndet för utökad och fortsatt täkt av grus och berg på fastigheterna Ålanda 3:1 samt Österäng 1:2 och 1:3 anföra följande:

Nuvarande och planerad täktverksamhet sker på fastigheter som är belägna inom och i anslutning till områden, skogsområdet Risveden (NP 29, FP 8) och sjön Mjörn (NP 30), som är av riksintresse för Naturvård och Friluftsliv. Täktverksamheten sker dessutom i nära anslutning till det Naturreservat som omfattar jättegrytsfältet i Brobacka. Nyligen har ett Natura 2000 område inrättats som omfattar lövskogsbranterna strax söder om täkten. Vidare har en naturinventering (Hultengren och Arvidsson, 2005) påvisat några mindre biotoper med höga till mycket höga naturvärden av nyckelbiotopskvalitet. Dessa områden är belägna omedelbart söder om den föreslagna utvidgningen av bergtäkten.

I miljökonsekvensbedömningen visas inte klart att de massor som planeras att tas ut ur täkten är av mycket stor betydelse för regionen. Tvärtom, den totala produktionen inom närregionen är avsevärt större än det årliga behovet, vilket som det påpekas ger en pressad prisbild. För Göteborgsregionen som helhet saknas en materialförsörjningsplan avseende grus och bergkross vilket är en allvarlig brist som försvårar bedömningen av behovet av den planerade verksamheten.

Den gamla grustäkten har under många år varit hemvist för en större koloni av backsvalor (*Riparia riparia*). En art som vid den senaste riksinventeringen 2003 (Sveriges ornitologiska förening, Vår Fågelvård 6/2004 p 22-24) visat sig ha minskat starkt. Kolonin vid Österäng, med ca 650 par, var den tredje största i landet detta år.

Inom närområdet häckar Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*) och möjligen även Berguv (*Bubo bubo*), båda arterna starkt hotade och delvis störningskänsliga.

Med hänsyn till natur- och rekreationsvärden i området bör följande beaktas i samband med att tillstånd för täkten ges:

- Tillståndet bör omfatta endast 10 år eftersom någon plan som oavvisligen påvisar behovet av den planerade täkten inte finns. I ett längre tidsperspektiv kan desutom förutsättningarna för de berörda riksintressena komma att förändras på ett sätt som innebär att täktverksamheten kontra andra intressen kan behöva omvärderas.
- Det kan konstateras att i nuläget innebär täkten vissa störningar för de närmast boende söder om täkten. Åtgärder kan och har dock redan vidtagits för att minimera dessa störningar. Det bör dock påpekas att i avsaknad av faktiska mätningar av "vibrationer" och skadebesiktningar bör de närboendes klagomål beaktas oavsett resultatet av övriga mätningar på andra ställen.
- Från bergskammen i naturreservatet norr om täkten är det i dag "full insyn" i grustäkten och kommer såvitt kan bedömas att så förbli under den tid grus bryts ut under grundvattenytan. Den nya utfarten kommer att accentuera detta problem, vilket

dock delvis kan "neutraliseras" genom att den kvarvarande mest synliga skärningen hyser den ovan omtalade backsvalekolonin. Den planerade bergtäkten kommer dock att succesivt "försvinna" ur detta perspektiv och utgör därför inget estetiskt problem.

- Den fortsatta brytningen av grus och transportvägen till täkten samt återställningen i den norra delen av täkten måste ta hänsyn till den lins av finmaterial som utgör grunden för backsvalornas häckning. Ev. kan här t.o.m. behövas mindre omfattande specifika åtgärder för att garantera kolonins fortbestånd, då en av orsakerna till backsvalans minskning är återställning/"förfall" av en mängd täkter.
- Det bör övervägas om inte vibrationsmätningar intermittent bör ske på fler platser än det närmaste bostadshuset.
- En analysfrekvens av buller varannat år förefaller vara alltför låg. Förändringar i driftförhållanden och ändrade förutsättningar i form av variationer i berggrund m.m. kan skapa en avsevärd variation. Antalet mätpunkter kan minskas men då ska också frekvensen ökas.
- Även frekvensen av stoftmätningar bör ökas.
- Provtagningen av vattenkvaliteten bör också omfatta nitrat då den primära produkten av sprängningarna är oxiderade kväveformer. En årlig provtagning i grundvattensjön är för låg frekvens. Det kan antas att det är tämligen stor vattenomsättning i den grundvattenakvifär som sjön blir en del av och då ger ett enstaka haltprov ringa information om påverkan nedströms. Istället bör det eftersträvas att få en uppfattning om transporter av de olika ämnena.
- Den föreslagna efterbehandlingen förefaller rimlig och acceptabel, men det bör noteras att grustäkten under lång tid kommer att vara ett synligt "sår" i landskapet. Som påpekades ovan måste särskild hänsyn visas backsvalorna i samband med återställningsåtgärder.
- När täkten någon gång i framtiden är utbruten, bör något parti kunna vara kvar som geologiskt åskådningsmaterial. Belägenheten i Mylonitzonen gör området intressant ur geologisk synvinkel

Alingsås 2006-11-06

Naturskyddsföreningen i Alingsås

/Ingvar Andersson, ordf.